

նաւահանգիստքն խցեալք, քաղաքք աւերեալք, և երկիրն անբնակ՝ վայր գերեզմանաց : Ո՛վ տէր . և ուստի՞ այսչափ տարօրինակ փոփոխմունք . և զի՞ այսպէս ծայրայեղ անչափութեամբ այլափոխել բաղդի կողմանցս այսոցիկ : Է՞ր վասն այսչափ քաղաքք անկեալք և կործանեալք : Եւ է՞ր աղա-
դաւ նախնին այն ժողովուրդ ոչ ևս կենդանանայ և ոչ ևս աճէ յազգ և ի սերունդ :

ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ

Ամէն պտուղ տախլ է հասուննալէն առաջ .

Ամէն բան անկատար է ժամանակէն առաջ :

ՆՈՂԻՔ կը փափաքին որ իրենց զաւկըները քանի մը օրուան մէջ առաջ գան՝ մարդ ըլլան, իրենց օգնեն, իրենց տեղը բռնեն : Արժապետները կ'ուզեն որ իրենց աշակերտները քիչ ատենի մէջ շատ բան սորվին, կըթուին, խելօքնան : Ագգասէրները կը բաղձան որ օր մը առաջ իրենց ազգը ծլի ծաղկի, գիտութեամբ և քաղաքականութեամբ զարդարուի, ուրիշ բարեկիրթ ազգաց կարգն անցնի : Սիայն երկրագործն ու պարտիզպանը գիտեն թէ Ամէն պտուղ տախլ է հասուննալէն առաջ . ուրիշները դժուար խելք կը սորվին անկէ, թէ սասնկ ալ Ամէն բան անկատար է՝ ժամանակէն առաջ : Խնձորը աղէկ ու ախորժահամ պտուղ է, բայց քանի որ տհաս է՝ բերան դնելու բան չէ . այսպէս ալ ուսումը, գիտութիւնը, առաքինութիւնը, քաղաքականութիւնը շատ սիրուն բաներ են, բայց ատենէ դուրս անոնք վայելել ուղողը զանոնք կը փճացընէ, ու փուճ տեղը անոնց գէշութեանը վրայ գանգատ կ'ընէ . տըտիպ են՝ թթու են, վասն զի դեռ հասունցած չեն : «Ամէն անուշ խաղող՝ առաջ ազոխ էր . ամէն գեղեցիկ վարդ՝ առաջ չոր փայտ էր . ամէն ծաղկած դաշտ՝ առաջ անապատ էր .

աշխարհքս սասնկ կ'երթայ, ու անոր համար կը դիմանայ, կ'ըսէ իմաստունին մէկը : Եւ յիրաւի . տհասութիւնը և կամաց կամաց հասուննալը աղէկ նշան է՝ թէ պտուղներու և թէ պատանիներու վրայ . իսկ չափազանց շուտով հասուննալը թէ անոնց և թէ ասոնց վտանգաւոր է : Ատենէ դուրս և կամ բռնի հասած պտուղը շուտ կը փտտի կը փճանայ . սասնկ ալ ժամանակէն առաջ հասունութի ծախող պատանին, քիչ ուսմամբ ու կըթուլութեամբ շատ պարծեցող պատանին շուտով ալ խաղք կ'ըլլայ : Գեղեցիկ ու յարմար օրինակ է աս բանիս՝ Խալալացոց Վրիոսթոյ բանաստեղծին առակը, որ կ'ըսէ .

Ատենով դըդու մը կար
Տանծի ծառին դըրացի .

Վանի մը ամսըւան մէջ

Այնպէս շուտով կը բացուի

Կ'ուռճանայ կը բարձրանայ,

Որ ծառին ծայր կը հասնի :

Տանծենին առաւօտանց

Խորունկ քընէն արթնցաւ,

Դըդմենին վըրան ելած

Տեսնելով շատ զարմացաւ .

«Ո՛վ ես դուն, ըսաւ անոր .

Իմ վըրաս ուսկից եկար .

Ո՛ր էիր, կամ թէ ընտո՞ր

Այսպէս շուտ գըլուխս ելար ,»

— Իմ անունս կ'ըսուի դըդու մ .

Վու քովդ էի տընկըլած .

Դեռ իրեք ամիս չըկայ,

Տես ինչուան ո՛ւր եմ հասած ,» :

Նառն ըսաւ . «Հոս հասնելու

Ես քսան տարի յոգներ եմ,

Ինչ հովեր՝ ինչ ցրտերու

Վաջութեամբ դիմացեր եմ :

Բայց գիտցիր . դուն որ շուտով

Ինչուան երկինք ես ելեր,

Այնպէս շուտ ալ կը չորնաս,

Ու չես տեսներ լաւ օրեր ,» :